

EerlijkeBankwijzer®

Samenvatting

Praktijkonderzoek Eerlijke Bankwijzer: Transparantie en Verantwoording over de Kredietportefeuille van Nederlandse Banken

Margreet Simons

6 December 2017

Over dit rapport

Dit is de samenvatting van het rapport 'Case Study Fair Bank Guide: Transparency and Accountability on the Loan Portfolio of Dutch Banks', geschreven in opdracht van de Eerlijke Bankwijzer, een coalitie van Oxfam Novib, Amnesty International, Milieudefensie, FNV, PAX en World Animal Protection Nederland. Het doel van dit onderzoek is te beoordelen in welke mate Nederlandse bankgroepen transparant zijn over hun verantwoord kredietbeleid en hoe ze de duurzaamheidsrisico's van de bedrijfsactiviteiten van hun klanten en financieringen beheersen. Het onderzoek is gericht op de zakelijke krediet- en leningenportefeuille van banken.

Over Profundo

Met gedegen onderzoek en advies wil Profundo een praktische bijdrage leveren aan een duurzame en sociaal rechtvaardige wereld. Met diensten op maat helpen we onze opdrachtgevers om hun duurzame ambities te realiseren. Thematisch houden we ons bezig met grondstofketens, de financiële sector en maatschappelijk verantwoord ondernemen. Meer informatie over Profundo is te vinden op www.profundo.nl.

Auteurs

Het onderzoek voor dit rapport is uitgevoerd en beschreven door Margreet Simons, met bijdragen Anya Marcelis. Het rapport dient als volgt geciteerd te worden: Simons, M. (2017, December), *Case Study Fair Bank Guide: Transparency and Accountability on the Loan Portfolio of Dutch Banks*, Amsterdam, The Netherlands: Profundo.

Foto op de voorpagina: Lab51 Frank Daamen.

Disclaimer

Profundo neemt de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht bij het gebruiken van informatie en het opstellen van publicaties, maar kan niet garanderen dat dit verslag volledig is en neemt geen verantwoordelijkheid voor fouten in de gebruikte bronnen. Het rapport is bedoeld voor informatieve doeleinden en dient niet te worden gelezen als het verstrekken van goedkeuringen, verklaringen of garanties van welke aard dan ook. Adviezen en informatie verstrekt in dit rapport kunnen sinds publicatie zijn veranderd zonder kennisgeving vooraf. Profundo zal geen aansprakelijkheid aanvaarden voor schade die voortvloeit uit het gebruik van deze publicatie.

Samenvatting

De case study 'Transparantie en Verantwoording over de Kredietportefeuille van Nederlandse Banken' is een onderzoek in opdracht van de Eerlijke Bankwijzer, een coalitie van Oxfam Novib, Amnesty International, FNV, Milieudefensie, PAX en World Animal Protection Nederland. Het onderzoek is uitgevoerd door onderzoeks- en adviesbureau Profundo.

Het doel van dit onderzoek is te beoordelen in welke mate Nederlandse bankgroepen transparant zijn over hun verantwoord kredietbeleid en hoe ze de duurzaamheidsrisico's van de bedrijfsactiviteiten van hun klanten en financieringen beheersen. Het onderzoek is gericht op de zakelijke krediet- en leningenportefeuille van banken.

De volgende bankgroepen zijn geselecteerd voor het onderzoek:

- ABN Amro;
- De Volksbank (ASN Bank en SNS);
- ING Bank;
- NIBC;
- Rabobank;
- Triodos; en
- Van Lanschot.

Uit het onderzoek blijkt dat Nederlandse bankgroepen de afgelopen jaren het niveau van transparantie en verantwoording met betrekking tot hun verantwoord kredietbeleid en de implementatie daarvan hebben verbeterd. Er is vooruitgang geboekt met betrekking tot het detailniveau waarop gebruik wordt gemaakt van standaard industriecodes om informatie te verstrekken over hun krediet- en leningenportefeuilles. Ook is vooruitgang geboekt met betrekking tot het detailniveau waarop verslag wordt gedaan van engagementactiviteiten met klanten, en de standaarden en procedures die worden gebruikt voor rapportage en verificatie.

De onderzoeksresultaten kunnen als volgt worden samengevat:

- **Verantwoordelijk kredietbeleid**

Alle bankgroepen publiceren hun verantwoord kredietbeleid en beschrijven de procedures voor toelating en selectie van bedrijven. Ze leggen ook hun engagementprocedures en -activiteiten uit. Geen van de bankgroepen publiceert een lijst van bedrijven die zijn uitgesloten van financiering. Triodos en ASN Bank (onderdeel van De Volksbank) zijn echter wel open over de samenstelling van hun zakelijke krediet- en leningenportefeuille, uitgesplitst in de bedrijven en instellingen die door de banken worden gefinancierd. Ook geven alle bankgroepen, behalve Van Lanschot, informatie over welke activiteiten zijn uitgesloten van financiering.

- **Transparantie over zakelijke kredieten en leningen**

Triodos is het meest transparant over haar zakelijke krediet- en leningenportefeuille, omdat deze bank de namen geeft van de bedrijven en organisaties die zij financiert. Ook De Volksbank scoort hoog in deze beoordelingscategorie vanwege het gedetailleerde niveau waarop de bank inzicht geeft in de samenstelling van haar zakelijke krediet- en leningenportefeuille: ASN Bank publiceert de namen van bedrijven en organisaties die zij financiert en SNS geeft uitgebreide informatie over de sectoren en industrieën die deel uitmaken van de zakelijke krediet- en leningenportefeuille.

Andere bankgroepen gebruiken standaard industrie-codes om informatie te verstrekken over hun kredietportefeuille, uitgesplitst in sectoren en industrieën. ING Bank, Rabobank en SNS (De Volksbank) gebruiken het meest gedetailleerde niveau (NACEⁱ 4 of gelijkwaardig), gevolgd door ABN Amro, die gebruik maakt van een classificatiesysteem (ICBⁱⁱ) vergelijkbaar met een combinatie van NACE-niveau 3 en 4. Van Lanschot gebruikt een combinatie van NACE-niveau 1 tot 4, en NIBC een combinatie van NACE-niveau 1, 2 en 3.

- **Openheid over engagementactiviteiten**

De Rabobank scoort het beste in de beoordelingscategorie 'openheid over engagementactiviteiten', vanwege het gedetailleerde niveau waarop de bank openheid van zaken geeft over haar engagementactiviteiten, uitgesplitst in het aantal bedrijven waarmee interactie heeft plaatsgevonden, de betreffende onderwerpen, de sectoren en regio's waarin de bedrijven actief zijn, en de resultaten van de engagementactiviteiten. ABN Amro, ING Bank en Van Lanschot publiceren ook over hun engagementactiviteiten, maar niet volledig uitgesplitst in het aantal bedrijven, de sectoren en industrieën waarin de bedrijven actief zijn en de resultaten van de engagementactiviteiten. Triodos verstrekt alleen informatie over het aantal klanten waarmee interactie heeft plaatsgevonden voorafgaand aan de financieringsbeslissing maar niet over de behandelde onderwerpen. De Volksbank en NIBC rapporteren niet over engagementactiviteiten met zakelijke klanten.

- **Verantwoording, rapportage en verificatie**

Alle bankgroepen publiceren een extern geverifieerd jaarverslag in overeenstemming met de GRI-richtlijnen voor duurzaamheidsverslaglegging. ABN Amro heeft de hoogste score voor verantwoording, rapportage en verificatie, onder andere omdat het de enige bank is die een mensenrechtenrapport publiceert in overeenstemming met het 'UN Guiding Principles Reporting Framework'. Ook is ABN Amro de enige bank die publiekelijk verwijst naar een onafhankelijk klachtmechanisme (Nationaal Contactpunt OESO-richtlijnen – NCP) en verklaart dat het zich zal houden aan de besluiten van het NCP. Ook heeft de bank procedures opgesteld om genoegdoening mogelijk te maken wanneer individuen en gemeenschappen schade oplopen door bedrijven die door de bank worden gefinancierd.

Vier bankgroepen, ABN Amro, De Volksbank, ING Bank en NIBC, hebben een publiek toegankelijke interne klachtenprocedure opgezet die niet alleen openstaat voor klachten van werknemers en klanten, maar ook voor derden die nadeel ondervinden van de zakelijke kredieten en leningen die door de bank worden verstrekt.

ⁱ NACE is de afkorting van "Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne", de Europese classificatie van Economische Activiteiten.

ⁱⁱ ICB is de afkorting van Industry Classification Benchmark.

Scoretabel

De analyse van de onderzoeksresultaten resulteert in de volgende scores, zie ook Table 1:

- Rabobank en Triodos delen de eerste positie (7 punten: ruim voldoende);
- ABN Amro, De Volksbank en ING Bank delen de derde positie (6 punten: voldoende);
- Van Lanschot scoort 5 punten (twijfelachtig); en
- NIBC heeft de laagste score (4 punten: onvoldoende).

Table 1 Scoretabel transparantie en verantwoording Nederlandse bankgroepen

Beoordelingscategorieën	% van totale score	ABN Amro	De Volksbank (ASN & SNS)	ING Bank	NIBC	Rabobank	Triodos	Van Lanschot
Verantwoord kredietbeleid	20%	1,8	1,8	1,8	1,3	1,8	2,0	1,5
Transparantie over zakelijke krediet- en leningenportefeuille	30%	0,5	2,0	1,0	0,0	0,8	2,6	0,4
Transparantie over engagementactiviteiten	25%	1,7	0,0	1,7	0	2,5	0,8	2,1
Verantwoording, rapportage en verificatie	25%	2,2	1,8	1,7	1,6	1,6	1,4	1,4
Totale score	100%	6	6	6	4	7	7	5

Legenda: 1: zeer slecht; 2: slecht; 3: ruim onvoldoende; 4: onvoldoende; 5: twijfelachtig; 6: voldoende; 7: ruim voldoende; 8: goed; 9: zeer goed; 10: uitstekend.

